

IZVEŠTAJ O STANJU VERSKIH SLOBODA U SVETU ZA 2019.

KOSOVO

Rezime izveštaja

Ustav zabranjuje versku diskriminaciju i predviđa slobodu veroispovesti koja podleže ograničenjima da bi se osigurao javni red, zdravlje i bezbednost ili da se zaštite prava drugih. Zakon ne omogućuje načine verskim grupama da steknu pravni status. Skupština Kosova (parlament) nije razmatrala nacrt zakona koji bi omogućio verskim grupama da steknu pravni status i posluju u svoje ime. Iako su verske grupe izjavile da uglavnom imaju saradničke odnose s lokalnim vlastima, Protestantska evangelistička crkva Kosova (PECK) je navela da se opštinske vlasti nisu jednako ophodile prema verskim organizacijama po pitanjima vlasništva, uključujući i dodeljivanje građevinskih dozvola i dodeljivanje mesta za sahranjivanje na javnim grobljima. PECK i ostali su naveli da Islamska zajednica Kosova (IZK) ima ugovore da upravlja mnogim opštinskim grobljima i da su manjinske verske grupe diskriminirane u dodeljivanju parcela za sahranjivanje i u pružanju usluga. Predstavnici Srpske pravoslavne crkve (SPC) rekli su da je vlada prekršila neka imovinska prava crkve koja su propisana Zakonom o specijalnim zaštitnim zonama (SZZ), kao što je odbijanje sprovođenja odluke suda od pre tri godine o priznavanju vlasništva SPC-a nad određenim parcelama zemljišta oko manastira Visoki Dečani i nastavak izgradnje puta koji preći da se proširi na SZZ. Prema rečima SPC, nijedan opštinski zvaničnik nije snosio odgovornost za ovo odbijanje. IZK je izvestio o dva slučaja diskriminacije u vezi sa zapošljavanjem prema muslimanskim vernicima. Neki zvaničnici IZK izjavili su da se nivo antimuslimanskih osećanja u medijima povećao i naveli su da to može naneti štetu pobožnim muslimanima u mogućnostima za zapošljavanje.

Nacionalna policija je u prvih devet meseci godine prijavila 61 verski motivisan incident, od kojih je većina bila usmerena na verske lokalitete, uključujući groblja. Mnogi incidenti bili su povezani sa etničkom kao i sa verskom pripadnošću. Kosovski Albanci su 6. januara pretili svešteniku SPC ispred njegove crkve u Novom Brdu. Nepoznate osobe su 13. jula i 16. decembra vandalizovale pravoslavno groblje u Lipljanu. Vlasti na centralnom i lokalnom nivou odmah su osudile incidente i pozvale organe za sprovođenje zakona da uhapsu učiniocce. Kosovski Albanci su u Đakovici 6. januara protestovali ispred lokalne srpske pravoslavne crkve protiv onoga što su nazvali posetom „kriminalaca prerusenih u hodočasnike“, primoravajući raseljene Srbe da otkazu svoje pravoslavno Božićno godišnje hodočašće crkvi zbog bezbednosnih razloga.

KOSOVO

Zvaničnici ambasade SAD nastavili su da podstiču vladinu primenu mehanizama za zaštitu verskih lokaliteta i sprovođenje sudskih odluka koje se odnose na SPC, kao i rešavanje imovinskih sporova SPC. Ambasador i drugi predstavnici ambasade susreli su se sa verskim liderima kako bi razgovarali o njihovim zabrinutostima i podstakli ih da neguju versku trpeljivost i unaprede međuverški dijalog. U novembru se putujući ambasador SAD za međunarodne verske slobode sastao s predstavnicima svih većih verskih zajednica i u druženju s mladima iz verskih i sekularnih grupa pozvao na veće verske slobode i pluralizam.

Deo I. Verska struktura stanovništva

Vlada SAD procenjuje da ukupan broj stanovnika iznosi 1,9 miliona (procena od sredine 2019). Na osnovu poslednjeg popisa stanovništva iz 2011. godine, 95,6 odsto stanovništva su muslimani, 2,2 odsto rimokatolici, a 1,4 odsto pravoslavni Srbi, gde protestanti, jevreji i osobe koje nisu odgovorile ili koje su odgovorile „drugoj” ili „nijednoj” zajedno čine manje od 1 odsto. Prema navodima SPC i međunarodnih posmatrača, bojkot popisa stanovništva 2011. od strane etničkih Srba i opšte nepravilnosti u popisu stanovništva doveli su do značajno manjeg broja popisanih pripadnika SPC. Ostale verske zajednice, uključujući muslimane tarikate i protestante, takođe su osporavale rezultate popisa stanovništva navodeći da nisu imali poverenje u metodologiju popisa i da veruju da je to dovelo do manjeg broja popisanih članova njihovih zajednica.

Prema navodima IZK, većina muslimana prati sunitiski islam, školu Hanafi, iako su neki deo sufizma odnosno tarikatske škole. Takođe postoji i mala verska zajednica bektaša unutar sufizma, ali ne postoje zvanične procene o broju njihovih sledbenika. Kosovski Albanci, čiji je jezik albanski, predstavljaju većinu u 28 od 38 opština u zemlji, a kosovski Srbi, čiji je jezik srpski, čine većinu u preostalih deset. Većina pripadnika SPC živi u deset opština sa većinskim srpskim stanovništvom. Najveće katoličke zajednice su u Đakovici, Janjevu, Klini, Prištini i Prizrenu. Stanovništvo koje pripada protestantsko evangelističkoj crkvi živi širom zemlje i koncentrisani su u Prištini i Đakovici. Manje jevrejske zajednice žive u Prizrenu i Prištini.

Većina kosovskih Albanaca su muslimani, iako su neki od njih hrišćani (pravoslavci, katolici i protestanti) dok skoro svi kosovski Srbi pripadaju SPC. Većina etničkih Aškalija, Bošnjaka, Egipćana, Goranaca, Roma i Turaka su takođe muslimani, dok većina etničkih Crnogoraca i neki Romi su hrišćani pravoslavne veroispovesti, a skoro svi etnički Hrvati katolici.

KOSOVO

Deo II. Stanje vladinog poštovanja verskih sloboda

Pravni okvir

Ustav propisuje pravo slobode savesti i veroispovesti za sve građane, uključujući pravo na promenu, izražavanje ili neizražavanje verskog uverenja, praktikovanje ili uzdržavanje od praktikovanja religije kao i pravo pridruživanja ili odbijanja pridruživanja verskoj zajednici. Ova prava podležu ograničenjima zbog razloga javne bezbednosti i očuvanja reda ili zaštite zdravlja ili prava drugih. Ustav propisuje razdvojenost verskih zajednica od javnih institucija, uključujući pravo verskih grupa da nezavisno urede svoje organizacije, aktivnosti i obrede i pravo da osnuju verske škole i dobrotvorne ustanove. Ustav propisuje jednaka prava svim verskim zajednicama, predviđa da je zemlja sekularna i neutralna u pogledu religije, propisuje da država osigurava zaštitu i očuvanje verskog nasleđa zemlje i zabranjuje diskriminaciju na osnovu veroispovesti. Ustav propisuje da zakon može da ograniči slobodu izražavanja da bi se sprečilo izazivanje nasilja i netrpeljivosti na rasnim, nacionalnim, etničkim ili verskim osnovama. Dozvoljava sudovima da zabrane organizacije ili aktivnosti koje podstiču rasnu, nacionalnu, etničku ili versku mržnju.

Zakon o verskim slobodama navodi da „Sve religije i njihove zajednice na Kosovu, uključujući Islamsku zajednicu Kosova, Srpsku pravoslavnu crkvu, Rimokatoličku crkvu, Jevrejsku versku zajednicu i Evangelističku crkvu (pet „tradicionalnih“ verskih zajednica) imaju svaku vrstu zaštite i mogućnosti kako bi se osigurala prava i slobode predviđene ovim zakonom.“ Ustav predviđa prava i zaštitu za sve građane, uključujući održavanje, razvoj i očuvanje njihove religije koristeći sopstveni jezik. Ustav takođe kaže da verske zajednice imaju pravo na osnivanje verskih škola i dobrotvornih ustanova s mogućnošću da se finansiraju uz finansijsku pomoć države „u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima.“ Ustav daje garancije za slobodu i pluralizam medija. Garantuje svim etničkim zajednicama pristup javnim medijima. Dodatna prava verskih grupa uključuju uspostavljanje i korišćenje svojih vlastitih medija, održavanje neometanih mirnih kontakata sa osobama van zemlje sa kojima dele isti verski identitet i jednak pristup javnom zapošljavanju. Ustav garantuje dvadeset od 120 poslaničkih mesta u nacionalnoj skupštini manjinskim etničkim zajednicama koje su često ujedinjene oko jedne većinske verske grupe kao što su muslimani ili hrišćani pravoslavne veroispovesti. Takođe predviđa usvajanje, izmene i dopune ili povlačenje svakog zakona koji se odnosi na versku slobodu ili kulturno nasleđe

KOSOVO

zahtevajući usvajanje od strane većine poslanika koji zastupaju manjinske zajednice, kao i većinu svih prisutnih poslanika.

Ustav predviđa Instituciju ombudsmana koja je odgovorna za nadgledanje verskih sloboda, između ostalih ljudskih prava, i za preporučivanje mera da se isprave povrede. Propisuje da država preduzima sve neophodne mere da zaštiti pojedince koji mogu da budu izloženi pretnjama, neprijateljstvu, diskriminaciji ili nasilju zbog svog verskog identiteta.

Zakon ne zahteva da se verske grupe registruju, ali isto tako ne predviđa pravni mehanizam ili specifične smernice kako da verske grupe dobiju pravni status preko registracije ili na druge načine. Bez pravnog statusa, verske grupe ne mogu da imaju svoju imovinu, otvore bankovne račune, zaposle osoblje, pristupe sudovima, iako pojedine crkve ili pojedini pripadnici mogu ili obavljaju ostale administrativne zadatke u svoje ime. Lokalne zajednice često prepoznaju vlasništvo verskih grupa nad objektima, međutim, zakon generalno ne štiti ove objekte kao imovinu verske zajednice, nego radije kao privatno vlasništvo građana. Imovina SPC je izuzetak: Zakon o SZZ priznaje i štiti integritet imovinskog vlasništva SPC i upravljanje nad određenim područjima.

Zakon propisuje da nema zvanične religije, ali navodi pet „tradicionalnih verskih zajednica koje dobijaju dodanu zaštitu i benefite, uključujući umanjenje poreza. Zakon propisuje slobodu religioznih ili nereligioznih praksi, pravo na osnivanje humanitarnih/dobrotvornih organizacija, prihvatanje dobrovoljnih finansijskih priloga od pojedinaca i institucija i održavanje nacionalne i međunarodne komunikacije u verske svrhe.

Zakon propisuje zaštitne mehanizme za verske i kulturne lokalitete od značaja i zabranjuje ili ograničava obližnje aktivnosti koje bi mogle da oštete istorijsko, kulturno ili prirodno okruženje. U skladu sa zakonom, Savet za sprovođenje i nadgledanje (SSN) presuđuje u sporovima između vlade i SPC koji se odnose na SZZ i ostala pitanja koja se tiču zaštite verskog i kulturnog nasleđa SPC. SSN je posebno telo koje proističe iz Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova iz 2007. godine (takođe poznatim i kao Artisarijev plan) i koje je osnovano u skladu sa zakonom. U sastavu SSN su Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja kao kopredsedavajući (sada konsolidovano pod nadležnost Ministarstva za infrastrukturu), Ministarstvo kulture, omladine i sporta; (MKOS); Srpska pravoslavna crkva, Specijalni predstavnik Evropske unije (kao kopredsedavajući) i Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS).

KOSOVO

Opštine su zakonski odgovorne za očuvanje i održavanje svih javnih grobalja, uključujući i ona namenjena za specifične verske zajednice.

U skladu sa zakonom, „javne obrazovane institucije ne podučavaju veronauku ili druge aktivnosti koje propagiraju specifičnu veroispovest“. Ovaj zakon se ne sprovodi u školama koje rade u skladu sa paralelnim strukturama srpske vlade, nad kojima vlada nema kontrolu.

Administrativni cirkularni dopis Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT) sa snagom zakona o kodeksu ponašanja i disciplinskim merama za učenike srednjih škola, zabranjuje učenicima da nose versku odeću u prostorijama osnovnih i srednjih škola.

Zemlja nije potpisnica Međunarodne povelje o građanskim i političkim pravima.

Vladine prakse

Tokom godine, parlament nije razmatrao amandmane na Zakon o verskim slobodama kojima se verskim grupama dozvoljava sticanje pravnog statusa, obavljanje poslova i sticanje stvarne i lične imovine na svoje ime, otvaranje bankovnih računa i sticanje poreskih olakšica pri uvozu. Amandmani bi takođe pojasnili identitet i status nekih verskih grupa, poput zajednice Bektašija, koja je zatražila priznanje kao posebna islamska zajednica. Amandmani su prošli prvo čitanje na skupštini 2017. godine. Skupština ih je razmatrala u 2018. godini, ali o njima nikada nije glasala. Da bi ponovo započelo razmatranje zakonodavstva, vlada bi trebalo da ponovo pokrene postupak podnošenjem istih skupštini. U nedostatku primene zakona, sve verske zajednice navele su da nastavljaju da upravljaju bankovnim računima koji su registrovani na pojedince, a ne na zajednice. Osim toga, zajednice kao PECK, navele su da su nastavile da budu oporezivane kao profitabilna preduzeća.

Prema navodima IZK, nije bilo slučajeva da je muslimanskim učenicima ili prosvetnim radnicima uskraćen pristup školama kao rezultat vladine uredbe kojom je zabranjeno nošenje verske odeće na školskoj imovini. Iako se administrativni cirkularni dopis Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije odnosi samo na polaznike srednjih škola, čelnici muslimanske zajednice prijavili su diskriminaciju prilikom zapošljavanja muslimanskih podnosioca zahteva u Kosovske bezbednosne snage (KBS), uključujući jednu prema muslimanki i diskriminaciju prema nastavnicima/predavačima i podnosiocima zahteva za školsku upravu za one koji nose versku odeću.

KOSOVO

Zvaničnici Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije sastali su se u julu sa predstavnikom IZK da razgovaraju o zabrani verske odeće, ali zabrana je krajem godine i dalje ostala na snazi. Kandidati iz više stranaka koji su se kandidovali za funkcije u vlasti na oktobarskim parlamentarnim izborima takođe su kritikovali zabranu. IZK je dao primer u kojem je KBS uskratio dozvolu podnositeljki zahteva da nosi hidžab sa uniformom.

Većina opština imala je godišnje sporazume sa IZK o organizovanju obreda sahranjivanja građana. Neke verske ili etničke zajednice, uključujući protestantsku zajednicu i muslimane iz romske zajednice, rekli su da je ovaj dogovor ponekad kršio njihova verska prava, jer su se suočavali sa zastrašivanjem ili bili sprečeni da sprovedu obrede sahranjivanja u skladu sa svojim običajima. Neke opštine, poput Gnjilana, pokušale su da podele opštinska groblja na delove i da svaki deo dodele različitoj verskoj zajednici. U tim slučajevima, neke verske grupe koje nisu povezane sa IZK, poput protestanata i romskih muslimana, navele su da ih IZK diskriminiše, uslovljavajući sahranjivanje njihovih članova zajednice uz plaćanje godišnje članarine, kao i naknade za prisustvo imama i vršenje islamskih verskih obreda. Zajednice hrišćana katoličke i pravoslavne veroispovesti i jevrejska zajednica u Prištini nastavili su da koriste odvojena javna groblja.

SPC i zajednica kosovskih Srba izjavili su da u nekim opštinama sa većinskim kosovskim Albancima, lokalne vlasti nisu obezbedile odgovarajuće održavanje njihovih grobalja, a da policija nije pružila dovoljno bezbednosti što je omogućilo česta dela vandalizma. Prema navodima predstavnika jevrejske zajednice, lokalne vlasti nisu održavale jevrejska groblja van Prištine, uključujući Novo Brdo, Lipljan, Kamenicu, Prizren, Mitrovicu i Gnjilane uprkos njihovoj pravnoj obavezi da to učine. U Prištini je opština odredila zemljište za protestantsko groblje, ali nije izdvojila sredstva za čišćenje zemljišta ili uklanjanje druge gradnje čime je pitanje ostalo nerešeno od 2017. godine.

SPC je izjavila da iako zakon zahteva konsultacije o aktivnostima koje se dešavaju u okviru SZZ-a, vlada nije poštovala ili sprovela ovaj zahtev u Novom Brdu. SPC je navela da nije bila obaveštena o radovima restauracije pod vođstvom vlade, proslavi festivala dani „Artana (Novog Brda)“ koju je sponzorisala vlada na SZZ tvrđavi Novo Brdo ili o katoličkoj misi održanoj na verskom lokalitetu SPC.

Uz saglasnost vlade, OEBS je nadgledao sprovođenje zakona o zaštiti SZZ oko srpskih pravoslavnih verskih lokaliteta i lokaliteta nasleđa.

KOSOVO

Rukovodstvo IZK je izvestilo da je grupa građana Mitrovice zagovarala rekonstrukciju džamije u Severnoj Mitrovici koju su snage Savezne Republike Jugoslavije uništile 1999. godine, ali je protivljenje lokalnih Srba nastavilo da onemogućuje planove rekonstrukcije.

Planovi za Veliku džamiju u Prištini zaostaju jer je istekla građevinska dozvola za 2018. godinu, a projektanti čekaju obnavljanje dozvole. Neki lokalni imami izvestili su da nema potrebe za tako velikom džamijom u centru grada, dok su vladini zvaničnici izrazili zabrinutost zbog narušavanja izgleda zgrada, saobraćaja i parkinga.

Pri kraju godine, Opština Priština i Jevrejska zajednica i dalje se nisu složili oko pogodne lokacije za sinagogu, za koju je opština izdala građevinsku dozvolu 2016. godine. Jevrejska zajednica odbila je zemljište na periferiji grada koje je ponudila opštinska vlada, dok je vlada odbila zahtev zajednice za lokaciju u blizini centra Prištine.

MKOS je izdvojio 50.000 evra (56.200\$) za rekonstrukciju centra Jevrejske zajednice u Prizrenu, međutim, projekat je bio na čekanju sve dok Jevrejska zajednica nije skupila ostatak potrebnih sredstava.

Multietnička policijska jedinica za specijalnu zaštitu lokaliteta kulturnog i verskog nasleđa predvođena policijskim komandrom kosovskim Srbinom nastavila je da obezbeđuje i pruža neprestanu zaštitu i da obezbeđuje širom zemlje 24 specijalne zaštitne zone. Ministarstvo kulture je navelo da je zatražilo uvećanu podršku od lokalnih vlada za zaštitu lokaliteta verskog nasleđa. Prema navodima ministarstva, to je rezultiralo povećanjem svesti policije o tom pitanju, ali nije povećan broj pripadnika policije koji pružaju fizičku zaštitu.

Zvaničnici Opštine Dečani nastavili su da odbijaju da sprovedu odluku Ustavnog suda iz 2016. koja potvrđuje odluku Vrhovnog suda iz 2012. godine da otprilike 24 hektara (59 jutara) zemlje pripada kao vlasništvo Manastiru SPC Visoki Dečani. Predsednik Opštine Dečani, Baškim Ramosaj i lokalna skupština nastavili su tokom godine da izjavljuju da je presuda suda „neprihvatljiva“. Zvaničnici centralne vlade nisu preduzeli ništa da bi sproveli sudsku odluku. Trupe NATO snaga na Kosovu nastavile su da obezbeđuju manastir Dečani.

Opštinske vlasti u Dečanima uz podršku centralnih vlasti nastavile su napore da izgrade glavni tranzitni put u blizini manastira Visoki Dečani. Nakon što su prethodno prekinuli radove na putu unutar SZZ, Ministarstvo za infrastrukturu i opština nastavili su gradnju sa obe strane SZZ-a. Manastir je naveo da to tumači

KOSOVO

kao potez da SPC prihvati izgradnju puta kroz SZZ uprkos zakonskoj zabrani takvih aktivnosti i mišljenju SSN da će taj put prekršiti zakon.

Univerzitet u Prištini je u januaru podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini protiv SPC zahtevajući da se poništi odluka kojom je Vlada Srbije donirala zemljište 1991. godine. Ukoliko bude pozitivno rešena, tužba će omogućiti rušenje Sabornog hrama Srpske pravoslavne crkve Hrista Spasa na univerzitetskom kampusu. Tužba je i dalje čekala na rešavanje pred kraj godine. Prethodni zahtev univerziteta za poništenje je odbacio Apelacioni sud na proceduralnim osnovama. Zvaničnici opštine Priština nastavili su da daju izjave u kojima dovode u pitanje vlasništvo SPC nad imovinom na osnovu toga da je doniranje zemljišta bilo nezakonito.

Apelacioni sud je 26. februara presudio u korist vlasništva Katoličke crkve na više od 7.500 kvadratnih metara (80.000 kvadratnih stopa) zemljišta koje se nalazi uz katedralu „Majka Tereza“ čime je poništen zemljišni tužbeni zahtev Opštine Priština.

Prema navodima IZK, centralna vlada je nastavila da finansira do nekog obima islamsku veronauku u medresama IZK u Prištini i njenim ograncima u Prizrenu i Gnjilanu. PECK i zvaničnici javnog univerziteta istakli su da veruju da je ovo finansiranje diskriminatorno zbog toga što vlada nije finansirala veronauku niti jednoj drugoj verskoj grupi.

Prema navodima MONT-a, etnički Srbi, Goranci, Hrvati i neki Romi nastavili su da pohađaju javne škole u kojima se nastava izvodi na srpskom jeziku prema planu i programu nastave i učenja paralelnih struktura srpske vlade van kontrole vlade. Većina etničkih Srba u ovim školama izabrala je kao izborni predmet pravoslavnu veronauku umesto građanskog vaspitanja. Vlada Srbije finansirala je plate svih prosvetnih radnika u školama u kojima se nastava izvodi na srpskom jeziku, uključujući i veroučitelje. Vlada Kosova isplaćivala je dodatne plate nekim prosvetnim radnicima i osoblju u školama u kojima se nastava odvija na srpskom jeziku.

Regulatorna agencija za vode je u skladu sa zakonom nastavila da izuzima od plaćanja utrošene vode verske objekte koji pripadaju pet „tradicionalnim“ verskim zajednicama. Ostale verske grupe su plaćale račune za utrošenu vodu.

Prema navodima PECK, Carina Kosova je poništila novčanu kaznu koju je izrekla PECK-u 2017. godine zbog zloupotrebe bescarinskog uvoza za verske organizacije na osnovu toga da pravni status tog potraživanja nije u potpunosti

KOSOVO

rešen. Pravno mišljenje OEBS-a iz 2017. godine je navelo kontradikcije u kosovskom zakonu koje se odnose na prodaju robe u dobrotvorne svrhe.

Deo III. Stanje poštovanja verskih sloboda u društvu

Nacionalna policija prijavila je u prvih devet meseci godine, 61 verski motivisan incident, od kojih je većina bila usmerena na pravoslavne i muslimanske verske lokalitete i uključivala krađu ili oštećenje imovine, poput skrnavljenja groblja, u poređenju sa 86 slučajeva slične prirode u 2018. godini. Zbog toga što su vera i etnička pripadnost često tesno povezani, ponekad je bilo teško kategorisati incidente da su bili motivisani samo na osnovu verskog identiteta.

Prema navodima SPC, grupa kosovskih Albanaca je 6. januara verbalno zlostavljala sveštenika SPC Bojana Jevtića nazivajući ga „četnikom“ i pretila mu da će ga ubije ispred njegove crkve u opštini Novo Brdo. Prema Jevtićevim rečima, nakon što je podneo žalbu, policija nije prpratila slučaj.

Grupa kosovskih Albanaca, uključujući porodice nestalih, protestovala je 6. januara protiv najavljene godišnje pravoslavne Božićne posete srpskih pravoslavnih hodočasnika lokalnoj crkvi SPC u Đakovici. Hodočasnici su obavešteni o najavljenim protestima i otkazali su posetu zbog bezbednosnih zabrinutosti. Protest je okončan nakon što su demonstranti na vrata crkve postavili spisak navodnih srpskih ratnih zločinaca, navodeći da su protiv „zločinaca prerusenih u hodočasnike“.

SPC je navela da su medijski izveštaji tokom godine doprineli atmosferi međuetničke i međuverške netrpeljivosti. SPC se žalio i na javne izjave nevladine organizacije „Dečanski istoričari“ protiv jeromonaha manastira Dečani oca Save Janjića i vladike raško-prizrenskog Teodosija Sibalića.

IZK je istakao da se učestalost antimuslimanskih medijskih izveštaja i izjava na društvenim mrežama povećao, a da su sekularisti koristili medije i društvene mreže da negativno prikažu pobožne muslimane. Jedan kolumnista novina nazivao je muslimane koji su za Erdogana „pećinskim ljudima“, „smećem“ i „talibanima“.

IZK je prijavio jedan slučaj žene kojoj je uskraćen ugovor o radu u privatnom sektoru. IZK je naveo da su „pobožne“ muslimanke retko prijavljivale slučajeve diskriminacije na osnovu veroispovesti.

Vandali su u julu uništili dvadeset nadgrobnih spomenika na groblju SPC u Opštini Lipljan, a nekoliko nadgrobnih spomenika srušeno je na groblju SPC u

KOSOVO

Opštini Uroševac u septembru. Predstavnici SPC ponovo su istakli da veruju da su incidenti koji su usmereni na lokalitete SPC više bili po etničkoj nego po verskoj osnovi.

Nepoznati vandali su u septembru razbili ploču u delu groblja koje je Opština Gnjilane odredila za evangelističku protestantsku zajednicu. SPC je tvrdio da ima vlasništvo nad dodeljenom parcelom i odbio opštinsko određivanje.

U martu su etnički Hrvati prijavili uništavanje verskih simbola u katoličkoj crkvi u selu Janjevo. Krajem godine policijska istraga ovog incidenta je bila u toku.

Lideri verskih grupa nastavili su da se povremeno susreću na međuveriskim diskusijama o imovinskim pravima, zakonodavnim prioritetima i problemima lokalne zajednice. OEBS je nastavio da koordiniše neke aktivnosti među verskim grupama uključujući i sastanke sa vlastima na centralnom i lokalnom nivou kako bi se diskutovalo o pitanjima kao što su dozvole za izgradnju verskih objekata. OEBS je takođe uključio predstavnike svih većih verskih zajednica u opštinske savete za bezbednost zajednica koji su se sastajali da diskutuju o bezbednosnim pitanjima.

Deo IV. Politika Vlade SAD-a

Ambasador i drugi zvaničnici ambasade apelovali su na zvaničnike centralne i lokalne vlade, uključujući premijera, da poštuju zakon i SZZ, posebno u slučaju planiranog puta blizu manastira Visoki Dečani. Ambasada je zagovarala na svim nivoima sprovođenje odluke Ustavnog suda iz 2016. u kojoj se nalaže vraćanje zemljišta Manastiru Visoki Dečani, pozivajući vladu i pravosuđe da lokalne zvaničnike smatra odgovornim. Ambasador i drugi zvaničnici ambasade razgovarali su sa vladinim zvaničnicima o imovinskim pitanjima drugih verskih grupa i pozvali ih da poštuju verske slobode i pluralizam i unaprede svoju komunikaciju sa verskim grupama.

Zvaničnici ambasade pozvali su Carinu Kosova u više navrata da odloži izricanje novčanih kazni PECK za navodnu zloupotrebu bescarinskog uvoza dok se ne razjasne carinski zakonik i zakon koji uređuje carinsko izuzeće za verske organizacije.

Ambasador i zvaničnici ambasade apelovali su na povećani dijalog između etničkih Albanaca koji su članovi vlade i pripadnika građanskog društva sa pripadnicima SPC, uključujući premijera. Oni su istakli ovu potrebu i na privatnim sastancima i u javnim izjavama, pozivajući na saradnju lokalne vlasti i

KOSOVO

SPC o pitanjima kao što su vlasništvo nad imovinom, jezička prava i opšta bezbednost. Zvaničnici ambasade takođe su iskoristili sastanke na visokom nivou da podstaknu interakciju SPC sa organizacijama građanskog društva.

Zvaničnici ambasade često su se susretali sa verskim liderima kako bi promovisali versku slobodu i toleranciju i unapredili međuveršku komunikaciju. Susreli su se sa imamima i članovima Fakulteta za Islamske studije u Prištini kako bi diskutovali o nastojanjima da se promoviše trpeljivost i borba protiv nasilnog ekstremizma i razgovarali o predloženim amandmanima na Zakon o verskim slobodama. Takođe su govorili u džamijama kao pozvani govornici pre molitve petkom o važnosti verskog pluralizma. Osoblje ambasade često je na društvenim medijima objavljivalo poruke podrške verskim slobodama, kao povodom obeležavanja Međunarodnog dana verskih sloboda u oktobru i promovisanjem Ministarske konferencije o unapređenju verskih sloboda u julu.

U novembru se putujući ambasador SAD za međunarodne verske slobode sastao sa predstavnicima svih većih verskih zajednica pozivajući ih na međusobno poštovanje i podršku verskom pluralizmu i zalažući se isto tako za stvaranje Međuverškog saveta. Uporedo sa posetom, zvaničnici ambasade organizovali su omladinski događaj sa „liderima u nastajanju“ koje su predložile različite verske zajednice i sekularne organizacije.